

ISSN 2181-9130

Doi Journal 10.26739/2181-9130

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

11 ЖИЛД, 7 СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 11, НОМЕР 7

JOURNAL OF LAW RESEARCH

VOLUME 11, ISSUE 7

ТОШКЕНТ-2026

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№7 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2026-7>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Yosuke Shamoto
yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)
Umarxanova Dildora Sharipxanovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Nematov Jo'rabek Nematilloevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННЫЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xusanov Ozod Tillabayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Selimanova Svetlana Mixaylovna
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Peshkova Xristina Vyacheslavovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
Sung Un Lee
yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ҲУҚУҚРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ruziyev Rustam Jabborovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Borotov Mirodiljon Xomudjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Shomuxamedova Zamira Shoislamovna
yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)
Ahmad Issa Altweissi
yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)
Mexmonov Kambariddin Miradxanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

12.00.04 - ҲУҚУҚРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.
Kanton Federal sud markazi (AQSH)
Borut Strazisar
Yuridik bo'lim boshlig'i (Sloveniya)

12.00.05 - МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Gasanov Mixail Yuriyevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Sattorova Gulnoza Djurakulovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Denisov Gleb
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Nurmatov Mirg'olib Mirzayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliyev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirzayev Aziz
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)
Qo'shayev Nurali Mahmudovich
yuridik fanlar nomzodi, dotsent (O'zbekiston)

Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirazov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Sayfullayeva Mahbuba Azim qizi

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INGLIZ HUQUQINI JORIY ETISH VA QO'LLASHNING SHARTLARI VA ISTIQBOLLARI.....5

2. Мамадалиев Бахтиёр Зокирович

ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИДА ҚОНУНЧИЛИК ИЖРОСИ УСТИДАН ПРОКУРОР НАЗОРАТИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ ВА УЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....13

3. Ummatov Muhammadrasul Tursunovich

JAMOAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SUBYEKTLARI ORASIDA JAVOBGARLIKNI SOHA, HUDUD VA YO'NALISHLAR BO'YICHA BIRIKTIRISH VA AMALGA OSHIRISH MUAMMOLARI.....21

4. Axatov Shuxrat Shoim o'g'li

SUN'IY INTELLEKTDAN JINOYAT SODIR ETISH VOSITASI SIFATIDA FOYDALANISHNING JINOIY-HUQUQIY MUAMMOLARI.....30

5. Bozorov Jasurbek Saydulla o'g'li

SHAXSIY HAYOT DAXLSIZLIGIGA TAJOVUZ QILUVCHI KIBER-TA'QIB (CYBERSTALKING)NING JINOYAT-HUQUQIY TABIATI: MILLIY QONUNCHILIKDAGI BO'SHLIQLAR VA XORIJIY TAJRIBANING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI.....36

6. Ismoilov Shoxabbos G'ayratjon o'g'li

JINOYAT TARKIBINING OBYEKTIV VA SUBYEKTIV BELGILARIGA KO'RA NORMALAR RAQOBATINING HUQUQIY TAHLILI.....47

7. Матмуратов Батир Джолдасович

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЯНГИ ЖИНОЯТ КОДЕКСИГА ЖАРИМА ЖАЗОСИНИ АСОСИЙ ЖАЗОГА ҚЎШИМЧА ҚИЛИБ КИРИТИШ ВА УНИ КОРРУПЦИЯ ЖИНОЯТЛАРИГА КЕНГ ЖОРИЙ ЭТИШ ЗАРУРАТИ.....58

8. Noraliyev Turg'un Eshmurod o'g'li

TEKNOLOGIK TARAQQIYOT SHAROITIDA JINOYAT PREDMETINING EVOLYUTSIYASI: SUN'IY INTELLEKT, KRIPTO-AKTIVLAR, VIRTUAL MULK VA AXBOROT JINOIY TAJOVUZ OBYEKTI SIFATIDA.....66

9. Утаев Хусниддин Хуррамович

РАҚАМЛИ МУЛКИЙ ҚИЛМИШЛАРНИ ТУРДОШ ЖИНОЯТ ТАРКИБЛАРИДАН ФАРҚЛАШНИНГ ЖИНОЯТ-ҲУҚУҚИЙ МОДЕЛИ.....77

10. Махмадиярова Хумора Ўктам кизи

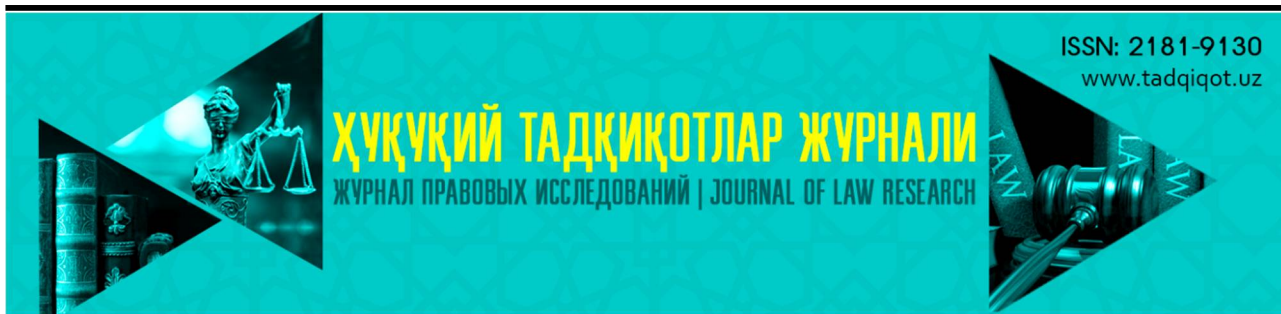
БИРИНЧИ ИНСТАНЦИЯ СУДЛАРИДА ИШ ЮРИТИШДА ТОРТИШУВ ПРИНЦИПИНИНГ АҲАМИЯТИНИ КУЧАЙТИРИШ.....85

11. Архангельская Екатерина Константиновна

«ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЙ В ОТНОШЕНИИ ИНОСТРАНЦЕВ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ДИСТАНЦИОННЫЙ ОПРОС С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ».....84

12. Sattarov Ja'surbek Avazbekovich

AXBOROT TEKNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB SODIR ETILADIGAN FIRIBGARLIKKA QARSHI PROFILAKTIKANING YANGI MODELI: MAHALLABAY YONDASHUV, ANTIFROD MEKANIZMLAR VA VIKTIMOLOGIK HIMOYA ISTIQBOLLARI.....103

12.00.07-СУДЕБНАЯ ВЛАСТЬ. ПРОКУРОРСКИЙ НАДЗОР. ОРГАНИЗАЦИЯ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. АДВОКАТУРА

Мамадалиев Бахтиёр Зокирович,
Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза
қилиш академияси мустақил изланувчиси
E-mail: ruziyev.b.99@gmail.com

ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИДА ҚОНУНЧИЛИК ИЖРОСИ УСТИДАН ПРОКУРОР НАЗОРАТИНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ ВА УЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ

For citation: Mamadaliev Bakhtiyor Zokirovich. CURRENT PROBLEMS OF PROSECUTORIAL SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF LEGISLATION IN THE FORESTRY SECTOR AND WAYS TO IMPROVE THEM. Journal of Law Research. 2026, 11 vol., issue 7.

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.22235333>

АННОТАЦИЯ

Мазкур илмий мақолада ўрмон хўжалиги тизимида қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан прокурор назоратининг долзарб масалалари ҳамда мавжуд муаммолари атрофлича таҳлил қилинган. Соҳада ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, содир этилган ноқонуний ҳолатларни бартараф қилиш бўйича прокуратура органларининг ваколатларини амалиётда қўллаш хусусиятлари ўрганилиб, тегишли масъул идоралар билан сўамкорликдаги камчиликлар очиб берилган. Тадқиқот якунлари бўйича назорат самарадорлигини ва қонунийликни мустаҳкамлашга қаратилган мантиқий ҳамда амалий таклифлар илгари сурилган.

Калит сўзлар: ўрмон хўжалиги, прокурор назорати, қонунчилик ижроси, экологик хавфсизлик, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси, мувофиқлаштирувчи фаолият.

Мамадалиев Бахтиёр Зокирович,
Самостоятельный соискатель Правоохранительной
академии Республики Узбекистан
E-mail: ruziyev.b.99@gmail.com

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРОКУРОРСКОГО НАДЗОРА ЗА ИСПОЛНЕНИЕМ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОСТИ В СФЕРЕ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА И ПУТИ ИХ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

АННОТАЦИЯ

В данной научной статье всесторонне проанализированы актуальные вопросы и существующие проблемы осуществления прокурорского надзора за соблюдением законодательства в сфере лесного хозяйства. Рассмотрены особенности применения полномочий органов прокуратуры по предупреждению и устранению правонарушений в

отраслевой системе, а также выявлены недостатки во взаимодействии с соответствующими ответственными ведомствами. По результатам исследования выдвинуты логически обоснованные научно-практические предложения, направленные на повышение эффективности надзорной деятельности и укрепление законности.

Ключевые слова: лесное хозяйство, прокурорский надзор, исполнение законодательства, экологическая безопасность, профилактика правонарушений, координационная деятельность.

Mamadaliyev Bakhtiyor Zokirovich,
Independent Researcher at Law Enforcement
Academy of the Republic of Uzbekistan
E-mail: ruziyev.b.99@gmail.com

CURRENT PROBLEMS OF PROSECUTORIAL SUPERVISION OVER THE EXECUTION OF LEGISLATION IN THE FORESTRY SECTOR AND WAYS TO IMPROVE THEM

ANNOTATION

This scientific article provides a comprehensive analysis of pressing issues and existing problems regarding prosecutorial supervision over compliance with legislation in the forestry sector. It examines the specifics of applying the powers of prosecutor's office bodies to prevent and eliminate violations in the system, while highlighting shortcomings in interagency cooperation with relevant responsible authorities. Based on the study results, logically grounded scientific and practical recommendations aimed at enhancing the effectiveness of supervision and strengthening the rule of law are proposed.

Keywords: forestry, prosecutorial supervision, execution of legislation, environmental security, prevention of offenses, coordination activities.

Ўрмонлар экологик мувозанатни таъминловчи, биологик хилма-хилликни сақловчи ҳамда жамиятнинг иқтисодий ва ижтимоий эҳтиёжларини қондиришда муҳим аҳамият касб этувчи табиий ресурслардан бири ҳисобланади. Бугунги кунда иқлим ўзгариши, антропоген таъсирнинг кучайиши, ўрмон майдонларининг қисқариши, ноқонуний дарахт кесиш ҳолатларининг ортиши ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш талабларига риоя этмаслик каби омиллар ўрмонларни ҳуқуқий муҳофаза қилиш механизмларини янада такомиллаштириш заруратини келтириб чиқармоқда.

Ўзбекистон Республикасида сўнгги йилларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, ўрмонларни кўпайтириш ва улардан оқилона фойдаланиш соҳасида кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ўрмон фондидан самарали фойдаланиш, янги ўрмонзорлар барпо этиш, муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни кенгайтириш ҳамда экологик хавфсизликни таъминлашга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий чоралар тизими шакллантирилмоқда. Бироқ мазкур соҳадаги муносабатларни ҳуқуқий тартибга солишнинг ривожланиши билан бир қаторда, қонунчилик ижросини таъминлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларга қарши самарали таъсир чораларини қўллаш масалалари ҳам долзарб бўлиб қолмоқда.

Ўрмон энг кенг тарқалган табиий ресурслардан бири бўлиб, у энг кўп салбий таъсирларга дучор бўлганлиги сабабли, уни муҳофаза қилиш учун тегишли қафолатларни талаб қилади. Акс ҳолда, унинг хавфсизлигини таъминлаш бўйича ҳатто энг самарали чоратadbирларни кўриш, шу жумладан, маълум ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичларга эришишни назарда тутувчи бюджет маблағларини ушбу мақсадлар учун ажратиш нуқтаи назаридан ҳам мантиқсиз ҳодисага айланади.

Шу маънода, профессор Б.Х.Пўлатов тўғри таъкидлаганидек, прокурор назорати фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилишини тезкорлик билан аниқлаш ва бартараф этишнинг муҳим механизми ҳисобланади[1]. Прокурорлик фаолиятини тўғри ташкил этиш юзасидан В.Г.Бессарабов ҳар бир ходим олдига ўз вақтида аниқ вазифаларни қўя олиш

лозимлигини таъкидлаган бўлса[2], Э.Л.Барсегова эса, мавжуд ресурсларни оқилона тақсимлаш муҳимлигига кўпроқ урғу берган[3]. Мамлакатимиз ҳуқуқшуносларидан Ш.Ж.Раҳимовнинг фикрича, ишни тўғри ташкиллаштиришнинг камида учта талаби мавжуд. Хусусан:

- а) қонун бузилиш ҳолатлари ҳақида аниқ маълумотларнинг мавжудлиги;
- б) ахборот йиғиш, уларни жамлаш ва қайта ишлов бериш воситаларининг мавжудлиги;
- в) қонунийлик ҳолатини тавсифловчи кўрсаткич ва мезонларнинг мавжудлиги[4].

Дарҳақиқат, ўрмон хўжалиги соҳасидаги қонунчилик ижроси устидан прокурор назоратини ташкил этиш, шунингдек соҳада амалга оширилиши лозим бўлган ишларни тўғри ва мақсадли режалаштириш прокуратура органлари фаолиятининг муҳим ташкилий масалаларидан бири ҳисобланади. Зеро, ушбу соҳада прокурор назоратини самарали ташкил этиш муҳим аҳамият касб этади [5].

Ҳуқуқшунос олим Д.Ш.Ибрагимов тўғри таъкидлаганидек, қонунчилик ижроси юзасидан прокурор назорати амалиёти таҳлил қилинганда, ҳудудий прокурорлар муайян идоралар қабул қилган ҳужжатларга ўз вақтида зарурий муносабат билдирмаётганлиги ачинарли ҳолатдир[6]. Бинобарин, А.Винокуровнинг фикрича, прокурор назоратининг асосий мақсадларидан бири, бу қонунчиликка зид бўлган ҳужжатларни тўплаш, уларни таҳлил қилиш ва ишларни режалаштиришдан иборатдир[7].

Шу муносабат билан, Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари амалиёти мисолида ўрмон хўжалиги қонунчилигининг бажарилиши устидан назоратни амалга оширишдаги камчиликлар тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш мақсадга мувофиқдир. Шу билан бирга, прокуратура органлари томонидан назорат фаолиятида йўл қўйилган камчиликларнинг қуйидаги турларини алоҳида таъкидлаб ўтамиз.

Прокуратура ваколатларини амалга оширишнинг табиати унинг асосий мақсади билан олдиндан белгиланади, “Прокуратура тўғрисида” ги қонуннинг 2-моддасига кўра, Ўзбекистон Республикаси прокуратура органларининг асосий вазифалари қонун устуворлигини таъминлаш, қонунийликни мустаҳкамлаш эканлиги мустаҳкамланган.

Прокуратура амалдаги қонунлар бузилганлиги билан боғлиқ барча ҳолларда прокурорга маълум бўлган назорат фаолиятини амалга оширади, бу эса уни, масалан, суд ҳокимиятининг ваколатларидан кескин фарқ қилади, қонун устуворлигини фақат қонун доирасида тиклайди ва бу муайян суд ишини кўриб чиқиш предмети доирасидан ташқарига чиқишга ҳақли эмас.

Ваколатлар деганда, прокуратура умумий ҳуқуқий мақомининг ажралмас қисми тушунилади, у прокурорнинг муайян вазиятда қонун талабларидан келиб чиққан ҳолда ва тақдим этилган қонун ҳужжатларидан фойдаланган ҳолда ҳаракат қилиш ҳуқуқи ва бурчини ифодалайди[8].

Прокурор назорати соҳасидаги аксарият олимлар прокурорнинг қонунлар ижросини назорат қилиш ваколатларини қонунлар бузилишининг олдини олишга, уларни аниқлашга ва бартараф этиш каби уч гуруҳга ажратадилар[9]. Шу билан бирга, самарали прокурор назорати прокуратура ваколатларининг бутун мажмуидан фойдаланишни назарда тутади.

Ушбу ваколатдан прокурорлар томонидан ўрмонларни муҳофаза қилиш соҳасидаги қонунлар бузилишининг олдини олиш ёки бартараф этиш учун самарали фойдаланилади.

“Ҳокимият” атамаси “ҳуқуқий ҳимоя воситаси” тушунчалари билан чамбарчас боғлиқ. Масалан, прокурор ўрмонларни ёнғиндан ҳимоя қилиш бўйича чора-тадбирларни амалга оширишда ҳуқуқбузарликларни аниқласа, “Прокуратура тўғрисида”ги қонуннинг 42-моддаси 1-қисмига мувофиқ, ғайриқонуний хатти-ҳаракатлар тайёрланаётганлиги хусусида ишончли маълумотлар мавжуд бўлганда ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш мақсадида мансабдор шахслар ва фуқароларни қонуннинг бузилишига йўл қўймаслик ҳақида ёзма равишда огоҳлантиради.

Прокурор ўрмонни муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг, шу жумладан ҳуқуқий муносабатларнинг ушбу соҳасидаги норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш орқали ҳам олдини олиши мумкин.

Бундан ташқари, Прокурор назоратининг самарадорлиги бевосита прокурорнинг ўрмон хўжалигидаги вазиятни билишига боғлиқ, чунки бу ўрмон хўжалигидаги ҳолатни тавсифловчи асосий кўрсаткичлар, экологик муаммолар ва ушбу соҳадаги салбий тенденциялар тўғрисидаги ишончли маълумот ҳисобланади. Ўрмонларни муҳофаза қилиш ва уларни хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги махсус ваколатли давлат органларининг экологик фаолиятини жонлантириш ва такомиллаштириш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган энг долзарб вазифадир. Шунинг учун прокуратура органлари томонидан ўрмон соҳасида бевосита назоратни амалга ошираётган ташкилотлардан олган маълумотини текшириш давомида эътибор қаратилиши зарур бўлган масалалар доирасини аниқлаштириб олиш керак. Эътибор қаратилиши керак бўлган масалалар бу соҳада фаолият юритаётган ташкилотларнинг ваколат доирасига қараб фарқланади[10]. Масалан, Ўзбекистон Республикаси Табиат ресурслари вазирлиги ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги агентлиги:

- ўрмон бойликларини ҳар томонлама кенгайтириш ва улардан оқилона фойдаланишга қаратилган ўрмон хўжалиги соҳасида ягона давлат сиёсатини юритиши;

- ўрмон фонди ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни самарали бошқаришни ташкил этиш, ўрмон барпо этиш, уларни қайта тиклаш, кўриклаш, муҳофаза қилиш, ўрмонлардан оқилона ва тежамли фойдаланиш;

- республикада ўрмонларни тиклаш ва ихота ўрмонларини кўпайтириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, тоғ ёнбағирлари, жарликлар ва ташландиқ ерларда эрозияга қарши дарахтзорлар барпо этиш ишларини ташкил қилиши;

- ўрмонларни ёнгинлардан, зараркунанда ва касаллик-лардан, ноқонуний дарахт кесишдан ва бошқа ўрмон тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг бузилишларидан муҳофаза қилиши;

- ўрмон хўжаликларида бир-бирига боғлиқ бўлган хўжалик фаолиятини кенгайтириш ва ривожлантириш, кўчат етиштириш, доривор ўсимликлар тўплаш, асаларичилик, балиқчилик, чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда уларни чуқур қайта ишлаш, халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни ташкил этиши масалаларига эътибор қаратиши;

Қорақалпоғистон Республикаси Ўрмон хўжалиги агентлиги ва вилоятлар ўрмон хўжалиги бошқармалари:

- ҳудудда ўрмон барпо этиш, ўрмон фондини ҳар томонлама кенгайтириш, уларни муҳофаза қилиш ва ўрмон бойликларидан оқилона фойдаланишга қаратилган ўрмон хўжалиги соҳасида ягона давлат сиёсатини юритиши;

- ўрмон тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича Қўмига тақлифлар киритиш, ўрмон тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши юзасидан ҳудудий назоратни юритиши;

- республикада ўрмонларни тиклаш, ихота ўрмонларини кўпайтириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, тоғ ёнбағирлари, жарликлар ва ташландиқ ерларда эрозияга қарши дарахтзорлар барпо этиш ишларини ташкил қилиши;

- ўрмон фондини, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларини қатъий ҳисобини юритиш ва ўрганиш, фан ютуқлари ва илғор тажрибани ўрмон хўжалигини юритиш амалиётига жорий этишга кўмаклашиши;

- ўрмонни ёнгинлардан, зараркунанда ва касалликлардан, ноқонуний дарахт кесишдан ва бошқа ўрмон тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишларидан муҳофаза қилишни ташкил этиш ва назоратини олиб бориши;

- манзарали ўсимликлар кўчатларини ва экиш материалларини сертификатлаш ва стандартлаштиришни жорий қилишга кўмаклашиши;

- ўрмон хўжаликларида хўжалик фаолиятларини кенгайтириш ва ривожлантириш, кишлоқ хўжалиги ва чорва маҳсулотларини етиштириш, чуқур қайта ишлаш ҳамда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва уларга кўмаклашиши;

- тармоққа халқаро молия институтлари грантларини жалб этиш, экотуризмни ривожлантириш учун шарт-шароитлар яратиши;

- ўрмон ҳўжалиги соҳаси мутахассисларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишларини ташкил этиши;

Миллий табиат боғлари ва овчилик ҳўжаликлари бошқармасида:

- миллий табиат боғлари ҳамда овчилик ҳўжаликлари фаолиятини ташкил этиш ва мувофиқлаштириши

- муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни ва биологик хилма-хилликни муҳофаза қилиш ҳамда улардан оқилона фойдаланишга қаратилган давлат, халқаро ва минтақавий дастурларни ишлаб чиқишида иштирок этиш ҳамда таклифлар киритиши;

- давлат ўрмон фондида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни кенгайтириш ва овчилик ҳўжаликлари фаолиятини ривожлантириш чораларини кўриши;

- тизимдаги муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда жорий этилган режимга риоя этилишини таъминлаш ва соҳага оид қонун ҳужжатларини такомиллаштириш юзасидан Қўмига таклифлар киритиши;

- давлат ўрмон фонди ерларида ҳайвонот дунёси объектлари мониторинги ва ҳисобини юритиш ҳамда ҳайвонот дунёси ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар кадастри бўйича маълумотларни тўплаши;

- миллий табиат боғлари ва овчилик ҳўжаликлари учун мутахассисларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишда фаол иштирок этиши;

- давлат ўрмон фонди ерларида ов масканларини ташкил этиш, ов қилиш муддатлари, ёввойи ҳайвонларни тутиш ва муҳофаза этиладиган ҳудудлардан маданий-маърифий, тарбиявий, соғломлаштириш, рекреация ва эстетик мақсадларда фойдаланиш тартиби ҳамда давлат ўрмон фонди ерларида экологик туризмни ривожлантириш юзасидан Қўмига таклиф киритиши;

- давлат ўрмон фонди ерларида белгиланган тартибда ажратилган квоталар асосида ёввойи ҳайвонларни овлаш, ов маҳсулотларини тайёрлаш, қайта ишлаш ва сотиши;

- тизимдаги муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларида, овчилик ҳўжаликларида ўрмон, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши юзасидан назоратни амалга ошириш, аниқланган ҳуқуқбузарликлар бўйича тегишли чораларни кўришини назорат қилиши зарур.

Энди бу соҳадаги огоҳлантиришларга келсак, прокурорларнинг огоҳлантиришлар эълон қилиш амалиёти таҳлили шуни кўрсатадики, огоҳлантиришлар кўпинча ўрмонларни муҳофаза қилиш соҳасидаги қонунларнинг аллақачон содир этилган бузилишлари фактлари асосида юборилади. А.Кривоносов тўғри таъкидлаганидек, бу амалиёт нотўғри, чунки профилактика чораси сифатида эҳтиёткорлик ўз мақсадига эришмайди, шунинг учун унинг қиймати жуда паст[11].

Бирок, бу борада бир қатор муаммолар мавжуд.

1. Прокуратура органлари томонидан ўрмон ҳўжалиги тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишини аниқлаш ва бартараф этиш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирларнинг тўлиқ эмаслиги.

Тақдим этилган статистик маълумотлар ушбу ноқонуний фаолиятнинг уюштирилганлиги ва айни пайтда вилоят прокуратураси томонидан унга чек қўйиш ва айбдорларни қонун ҳужжатларида белгиланган жавобгарликка тортиш бўйича кўрилаётган чора-тадбирлар самарасиз эканидан далолат беради. Амалда, бу давлат эҳтиёжларни қондириш учун ўрмон ҳўжалиги қонунчилигида истисно тариқасида мустаҳкамланган ёғоч тайёрлашнинг соддалаштирилган ҳуқуқий механизми ўрмон ресурсларини саноат миқёсида казиб олиш учун қўлланила бошлаганига олиб келди.

2. Ўрмон ҳўжалиги тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилишини бартараф этиш.

Бу масалага тўхталадиган бўлсак, дастлабки эътибор бериладиган мавзу ўрмон бойликларини ҳар томонлама кенгайтириш ва улардан оқилона фойдаланишга қаратилган ўрмон ҳўжалигида ягона давлат сиёсатини юритиш соҳаси, унга кўра:

Шу билан бирга, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва ташкилотлари мансабдор шахслари томонидан ёнгин хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги ваколатларидан

асоссиз фойдаланиш фактлари аниқланмаган, уларни эгаллаб турган лавозимидан озод этиш тўғрисида саволлар қўйилмаган. Ўрмон ёнғинларининг олдини олиш ва уларни бартараф этиш бўйича вазифаларни бажаришда эҳтиётсизликка йўл қўйилган ҳолатлар юзасидан дастлабки тергов органларига текшириш материаллари юборилмаган.

3. Мувофиқлаштирувчи фаолиятни амалга оширишга расмий ёндашувнинг мавжудлиги.

Прокурорларга мувофиқлаштирувчи ваколатлар берилиши прокуратуранинг давлат органлари тизимидаги ҳуқуқий мақоми, содир этилган жиноятлар тўғрисида кенг ва холис маълумотларнинг мавжудлиги, уларнинг очилиш даражаси, тергов сифати, сабаблари ва шартлари билан белгиланади.

Прокуратура ҳам ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар (ички ишлар органлари, давлат хавфсизлик хизмати ва бошқалар) сингари жиноятчиликка қарши курашда умумий мақсад ва вазифаларга эга бўлиб, ўз фаолиятини ҳуқуқбузарликни бартараф этиш орқали амалга оширади. Жиноий кўринишларга қарши курашиш учун саъй-ҳаракатларни бирлаштириш, турли ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ҳаракатларини жойида ва вақтида мувофиқлаштириш лозим.

Шу билан бирга, мувофиқлаштириш туфайли уларнинг фаолиятида изчилликка эришилади, жиноятчиликка қарши курашда умумий мақсадларга эришиш учун уларнинг ҳаракатлари бирлиги таъминланади[12].

Юқоридагиларни инобатга олган ҳолда, бизнинг фикримизча, ўрмон хўжалиги қонунчилигининг бажарилиши устидан назоратни амалга оширишдаги камчиликларни текширишлар давомида бартараф этиш мақсадида прокуратура органлари:

ўрмонларни муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасидаги қонунийлик ҳолатини тизимли таҳлил қилиш;

ўрмон муносабатлари соҳасидаги қонун ҳужжатлари бузилишига олиб келадиган сабаблар ва шарт-шароитларни тезкорлик билан аниқлаш;

ўрмон хўжалиги тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ижросини тўлиқ ҳажмда текширишда аниқланган қонунбузарликларнинг бартараф этилиши устидан тизимли назоратни таъминлашлари лозим.

Ўрмонларни муҳофаза қилиш соҳасида самарали профилактик таъсир аҳолини ушбу соҳадаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида хабардор қилиш орқали таъминланади. Шу билан бирга, қулай экологик вазият фуқароларнинг, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокимияти органлари вакиллариининг экологик ва ҳуқуқий маданиятига боғлиқлигини ҳам ҳисобга олиш керак.

Экологик ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, шу жумладан, ўрмонларни муҳофаза қилиш соҳасида ҳуқуқбузарликларни аниқлаш ва бартараф этиш ҳамда айбдорларни жавобгарликка тортиш бўйича чора-тадбирлар профилактика чоралари, шу жумладан аҳолига, мансабдор шахсларга тушунтиришлар бериш билан бирга олиб борилганда яхши натижаларга эришилади. Ўрмонларни муҳофаза қилиш ҳамда ўрмон қонунчилиги тўғрисидаги билимларни тарғиб қилиш учун прокурорлар оммавий ахборот воситалари, жумладан, даврий нашрлар, радио ва телевидениядан самарали фойдаланишлари керак.

Ўтказилган таҳлиллар шуни кўрсатадики, ўрмон хўжалиги соҳасида қонунийликни таъминлашда прокурор назорати муҳим ҳуқуқий кафолатлардан бири ҳисобланади. Чунки мазкур соҳадаги ҳуқуқбузарликлар нафақат табиий ресурсларга зарар етказди, балки экологик хавфсизлик, жамият манфаатлари ва келажак авлодларнинг қулай атроф-муҳитга бўлган ҳуқуқларига ҳам салбий таъсир кўрсатади.

Шу сабабли ўрмон қонунчилиги ижроси устидан прокурор назоратини фақат содир этилган ҳуқуқбузарликларга ҳуқуқий баҳо бериш билан чеклаб қўймасдан, унинг профилактик ва таҳлилий функцияларини кучайтириш зарур. Бунда прокурорлик назоратининг самарадорлиги қонунбузилишларни ўз вақтида аниқлаш, уларнинг келиб чиқиш сабабларини бартараф этиш, давлат бошқарув органлари фаолияти устидан таъсирчан ҳуқуқий

таъсир чораларини қўллаш ҳамда соҳадаги қонунийлик ҳолатини доимий таҳлил қилиш билан таъминланади.

Ўрмон хўжалиги соҳасида прокурор назоратини такомиллаштириш учун, аввало, назорат тадбирларини режалаштиришда соҳанинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиш, ҳуқуқбузарликлар хавфи юқори бўлган йўналишларни аниқлаш ва уларга нисбатан манзилли чора-тадбирларни ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ. Шунингдек, прокурор органларининг соҳавий давлат органлари билан ҳамкорлигини кучайтириш, ахборот-таҳлил тизимларидан кенг фойдаланиш ва экологик ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилган профилактик механизмларни ривожлантириш талаб этилади.

Бизнинг фикримизча, ўрмон хўжалиги соҳасида прокурор назоратининг замонавий модели нафақат қонунбузилишларга муносабат билдирувчи назорат шакли, балки қонунийликни таъминлаш, экологик хавфларни олдиндан аниқлаш ва барқарор ривожланиш мақсадларига хизмат қилувчи комплекс ҳуқуқий механизм сифатида шаклланиши лозим.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Пўлатов Б.Х. Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг конституциявий мақоми // Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари Ахборотномаси. 2017 й. №4 (32). – Б. 27-28. (Pulatov B.Kh. Constitutional status of the Prosecutor's Office of the Republic of Uzbekistan // Bulletin of the Higher Training Courses of the General Prosecutor's Office of the Republic of Uzbekistan. 2017. No4 (32). – P. 27-28)
2. Бессарабов В.Г. Прокурорский надзор: учебник. – Москва, 2006. – С . 162. (Bessarabov V.G. Prosecutorial Supervision: A Textbook. - Тошкент, 2020. – P. 162)
3. Барсегова Э.Л. Особенности организации и методики прокурорского надзора // Вестник науки и образования. № 10 (64). Часть 4. 2019. – 96 с. (Barsegova E.L. Features of the Organization and Methodology of Prosecutorial Supervision // Bulletin of Science and Education. No 10 (64). Part 4. 2019. – 96 p.)
4. Раҳимов Ш.Ж. Сув тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг ижроси устидан прокурор назоратини такомиллаштириш масалалари // Юридик фанлар бўйича фалсафа доктори илмий даражасини олиш учун тайёрланган диссертация. – Тошкент: Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, 2022. – Б.69. (– 228 б.) (Rakhimov Sh.J. Issues of improving prosecutorial supervision over the execution of water legislation // Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Legal Sciences. - Tashkent: Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, 2022. – P.69. (-228 p.))
5. Ибрагимов Д.Ш. Вояга етмаганлар ҳақидаги қонунчилик ижроси устидан прокурор назоратини ташкиллаштириш ва унинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш // Юридик фанлар бўйича фалсафа доктори илмий даражасини олиш учун тайёрланган диссертация. – Тошкент: Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, 2022. – Б.69. (Ibragimov D.Sh. Organization of prosecutorial supervision over the execution of legislation on minors and improvement of its legal foundations // Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Legal Sciences. - Tashkent: Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, 2022. – P.69)
6. Ибрагимов Д.Ш. Вояга етмаганлар ҳақидаги қонунчилик ижроси устидан прокурор назоратини ташкиллаштириш ва унинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш // Юридик фанлар бўйича фалсафа доктори илмий даражасини олиш учун тайёрланган диссертация. – Тошкент: Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, 2022. – Б.59. (– 200 б.) (Ibragimov D.Sh. Organization of prosecutorial supervision over the execution of legislation on minors and improvement of its legal foundations // Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Legal Sciences. - Tashkent: Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, 2022. – P.59. (-200 p.))
7. Винокуров А. Проверки законности правовых актов органов местного самоуправления // Электрон манба: <https://www.lawmix.ru/comm/7889> (мурожаат вақти: 08.11.2022) (Vinokurov A. Verification of the legality of legal acts of local self-government bodies // Electronic source: <https://www.lawmix.ru/comm/7889> (access time: 08.11.2022))

8. Карпов Н.Н. Теоретические вопросы деятельности прокуратуры по надзору за исполнением законов и законностью правовых актов // Актуал. проблемы прокурорского надзора за исполнением законов и законностью правовых актов: сб. ст.: В 2-х ч. – М., 2011. Ч.II. – С. 18-19. (Karpov N.N. Theoretical Issues of the Prosecutor's Office's Activity in Supervising the Execution of Laws and the Legality of Legal Acts // Current Problems of Prosecutorial Supervision over the Execution of Laws and the Legality of Legal Acts: Collection of Articles: In 2 Parts – М., 2011. CH.II. – P. 18-19.)
9. Батафсил қаранг: Ашурбеков Т.А. Общие вопросы организации работы прокуратуры по надзору за исполнением законов и законностью правовых актов. – Махачкала: «Юпитер», 2002. – С. 30; Виноградов В.П., Винокуров А.Ю., Винокуров К.Ю., Винокуров Ю.Е. Прокурорский надзор за исполнением экологического законодательства. - М.: Изд-во МНЭПУ, 1999. – С. 38-39; Казарина А.Х. Предмет и пределы прокурорского надзора за исполнением законов. – М.: ИПК ГП РФ, 2005. – С. 180; Настольная книга прокурора / под общ. ред. С. Г. Кехлерова, О.С. Капинус; науч. ред. А.Ю. Винокуров. – М.: «Юрайт», 2012. – С. 177-191. (See in detail: Ashurbekov T.A. General issues of organizing the work of the prosecutor's office to supervise the execution of laws and the legality of legal acts. – Makhachkala: "Jupiter," 2002. – P. 30; Vinogradov V.P., Vinokurov A.Yu., Vinokurov K.Yu., Vinokurov Yu.E. Prosecutorial supervision over the execution of environmental legislation. - M.: MNEPU Publishing House, 1999. – P. 38-39; Kazarina A.Kh. The Subject and Limits of Prosecutorial Supervision over the Execution of Laws. – М.: ИПК ГП РФ, 2005. - P. 180; Prosecutor's Desk Book / edited by S. G. Kekhlerova, O. S. Kapinus; scientific edited by A. Yu. Vinokurov. – М.: "Yurait," 2012. – P. 177-191.)
10. Аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантиришга оид қонунчилик ижроси устидан прокурор назорати. Услубий қўлланма. // У.Х.Каримов ва бошқа муаллифлар жамоаси. – Т.: Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси, 2023. – Б.462-504. (Prosecutorial supervision over the implementation of legislation on the development of the agricultural and food sectors. Methodological manual. // U.Kh.Karimov and other authors. - Т.: Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, 2023. – Б. 462-504.)
11. Кривоносов А. Прокурор как участник производства по делам об административных правонарушениях // Административное и муниципальное право. – 2009. – № 1. (Krivonosov A. Prosecutor as a participant in administrative offense proceedings // Administrative and Municipal Law. – 2009. – No 1.)
12. Настольная книга прокурора / под ред. С.Г. Кехлерова, О.С. Капинус. – М.: Юрайт, 2011. – С. 794 – 795. (Prosecutor's Desk Book / edited by S.G. Kekhlerov, O.S. Kapinus. – М.: Yurait, 2011. – P. 794–795.)

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF LAW RESEARCH

Taqdim etilayotgan maqolalarga qo'yilgan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida qabul qilinadi va Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan bo'lishi shart. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
2. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qatorda muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni va e-mail, uchinchi qatorda sahifaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
3. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida kamida 60 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
4. Keyingi qatordan 6-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
5. Keyingi qatordan asosiy matn umimiy so'zi minimal 2000 ta bo'ladi.
6. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim va havolalar asosiy matnda bo'lishi kerak [1, B.25].
7. Maqolada keltirilgan dalillarning to'g'riligi uchun muallif mas'ul, plagiat holati taqiqlanadi.
8. Web of science, Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статья принимается на узбекском, английском и русском языках и должна быть оформлена в Microsoft Word шрифтом Times New Roman, размер 12, межстрочный интервал — 1, поля со всех сторон — 2 см. Абзацный отступ — 1,25 см; выравнивание по ширине и переносы слов должны быть включены автоматически.
2. В первой строке справа указываются фамилия, имя и отчество автора; во второй строке — место работы автора, должность, ученая степень и звание, а также e-mail; в третьей строке по центру страницы крупным и жирным шрифтом — название статьи. Эти сведения должны быть приведены на узбекском, английском и русском языках.
3. Ниже дается аннотация на узбекском, английском и русском языках, содержащая не менее 60 слов на каждом языке.
4. Далее приводятся 6–10 ключевых слов на узбекском, английском и русском языках.
5. Далее основной текст: общий объем текста должен быть не менее 2000 слов.
6. Полный список литературы должен быть приведен после основного текста в алфавитном порядке; ссылки должны присутствовать в основном тексте в формате [1, C.25].
7. Автор несет ответственность за достоверность приведенных в статье доказательств; плагиат запрещен.
8. Рекомендуется цитирование журналов из база данных Web of Science и Scopus.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles are accepted in Uzbek, English and Russian and must be prepared in Microsoft Word using Times New Roman font, size 12, single line spacing, with 2 cm margins on all sides. First-line indent is 1.25 cm; text should be justified and word hyphenation/line breaks set to automatic.
2. In the first line on the right: the author's surname, given name and patronymic; in the second line: the author's affiliation, position, academic degree and title, and e-mail; in the third line centered on the page: the article title in bold and uppercase (or bold). These details must be provided in Uzbek, English and Russian.
3. Next, provide an abstract in Uzbek, English and Russian of at least 60 words in each language.
4. Next, provide 6–10 keywords in Uzbek, English and Russian.
5. Next, the main text: total word count must be at least 2000 words.
6. The full list of references must appear after the main text in alphabetical order, and citations should appear in the main text in the format [1, P.25].
7. The author is responsible for the accuracy of the evidence presented in the article; plagiarism is prohibited.
8. It is advisable to include citations from journals indexed in Web of Science and Scopus.